

PROJEKTITUTKIJA ERJA
KILPELÄINEN

Kielet, arviointi ja koulutus elämänkaarella

Kieliverkoston arvioinnin teemavuosi ja nostoja
Kieliparlamentista 2023

erja.p.kilpelainen@jyu.fi

Kielikoulutuspolitiikan verkosto

- Valtakunnallinen, monialainen verkosto Suomen kielikoulutuspolitiikan kehittämiseksi, joka
  - koordinoi ja tuo yhteen kielikoulutuksen toimijoita, sidosryhmiä, asiantuntijoita ja tutkimustietoa,
  - edistää tutkimukseen ja kielikoulutuspolitiikan asiantuntijoiden osaamiseen perustuvaa kielikoulutusta ja
  - vaikuttaa kielikoulutuspoliittiseen päätöksentekoon.
- Kieliverkosta koordinoidaan Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielen tutkimuksen keskuksessa ([SOLKI](#)), toimintaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.
- www.kieliverkosto.fi, Twitter: @kieliverkosto

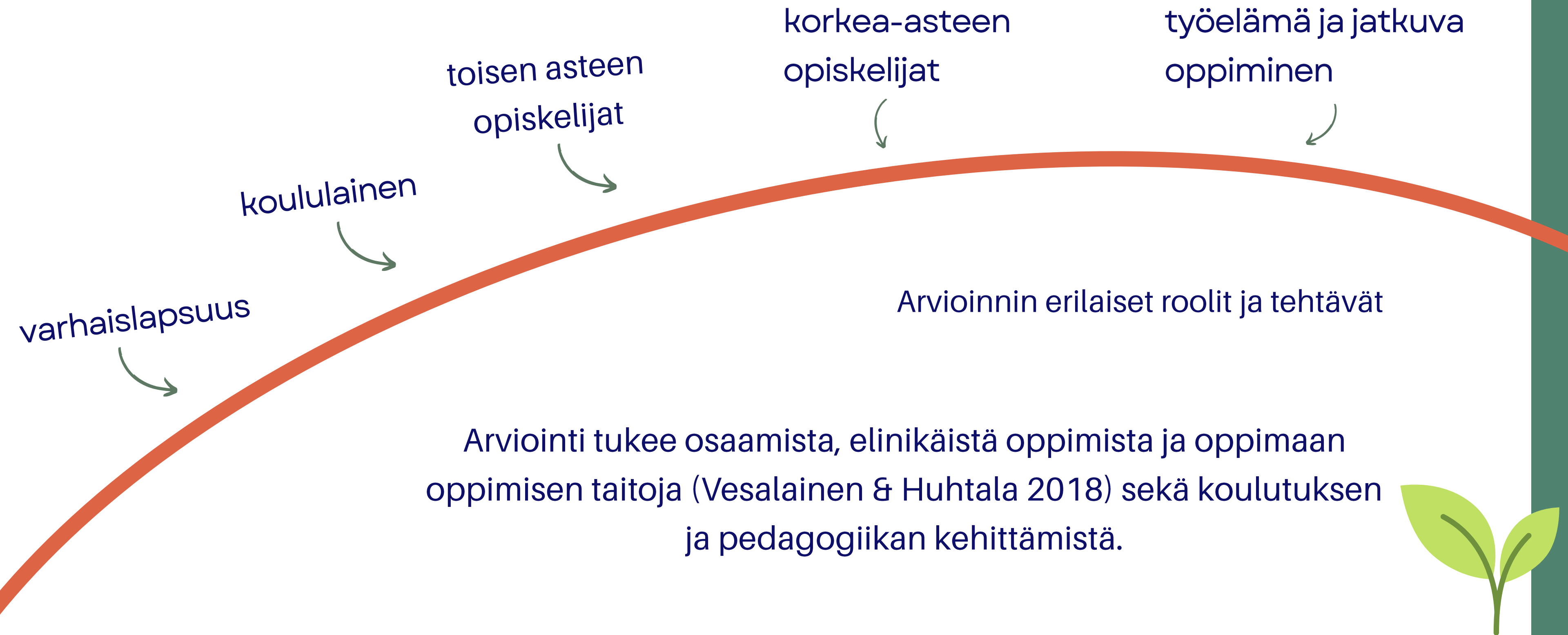
Kieliverkoston teemavuosi 2023: Kielen ja vuorovaikutuksen arviointi muutoksessa

- Teema näkyy mm. Kieli, koulutus ja yhteiskunta -verkkolehdessä ja tapahtumissa.
- Kieliparlamentti 20.4.2023:
  - Kieliverkoston vuoden tärkein valtakunnallinen tapahtuma asiantuntijoille ja sidosryhmille, tänä vuonna n. 90 osallistujaa
  - teemana: Minne menet, arviointi?
  - pääpuhujat: Najat Ouakrim-Soivio, Maria Ahlholm ja Päivi Koussa
  - pienryhmien teemat:

- Pienten lasten kielitaidon arviointi
- Arviointi ja kriteeriuudistus perusopetuksessa
- Lukio, kielet ja arviointi
- Suomi toisena kielenä -oppilaan arviointi eri oppiaineissa
- Tekoälyn käytön eettiset haasteet
- Dynaaminen arviointi: opettaminen, oppiminen ja arviointi saman prosessin osana
- Suullisen kielitaidon arviointi
- Kielitietoiset toimintatavat työelämässä

Arviointi kytkeytyy kieliin ja koulutukseen elämän eri vaiheissa

**Nostoja Kieliparlamentin
2023 puheenvuoroista ja
keskusteluista:
Millaiset näkökulmat
puhuttavat juuri nyt
arvioinnissa?**

Kielet ja arviointi varhaislapsuudessa ja varhaiskasvatuksessa

- Lapsuus ja monikielisyys:
  - jokainen lapsi on lähtökohtaisesti monikielinen
  - huomioitava eri ympäristöt, joissa kieliä voi omaksua
  - arvioinnin kohdistuttava kaikkiin kielellisiin resursseihin
  - ympäristön arviointi: mitä lapsella on ollut mahdollisuus oppia?
- Henkilöstön kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus lapsen oppimisen ja arvioinnin toteuttamisen tukena
- Perheen ja huoltajien merkitys ja heidän tukemisensa kielten arvostukseen

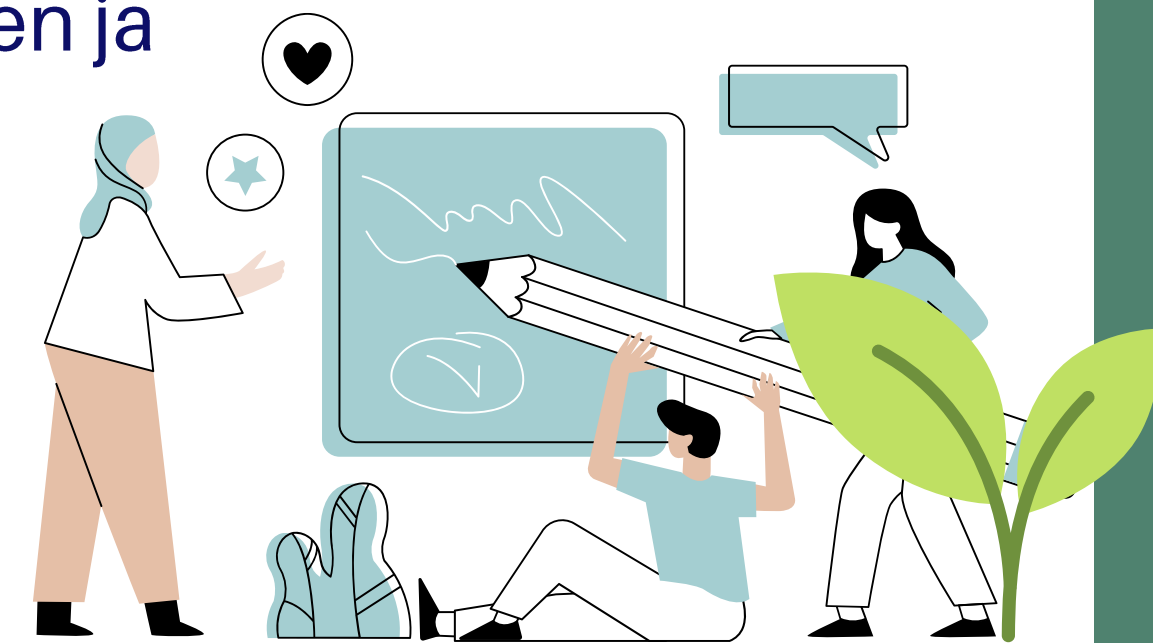
Arviointi koululaisen ja perusopetuksen näkökulmasta

- Ouakrim-Soivio: Opetussuunnitelman perusteiden arviointiluku muodostaa kivijalan esim. päättöarvioinnin kriteereille.
- Kielten eri oppimäärissä on paljon kriteerejä arvioitavana: tuovat selkänokkaa arviointiin, mutta keskinäiset painotukset puuttuvat.
- Miten koulujen väliset erot haastavat arvioinnin yhdenvertaisuutta?
- Arviointi arjessa:
  - opetussuunnitelman perusteet velvoittavat ja vapauttavat
  - arjen käytänteet vs. opetussuunnitelmat tekstilajeina abstrakteja
  - "tuntiaktiivisuus" vs. työskentelytaidot
- Ajankohtaista: Opetushallitus uudistanut 6. vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit, käyttöön 1.8.2023

Kielet ja monikielisyys (perusopetuksen) arvioinnissa

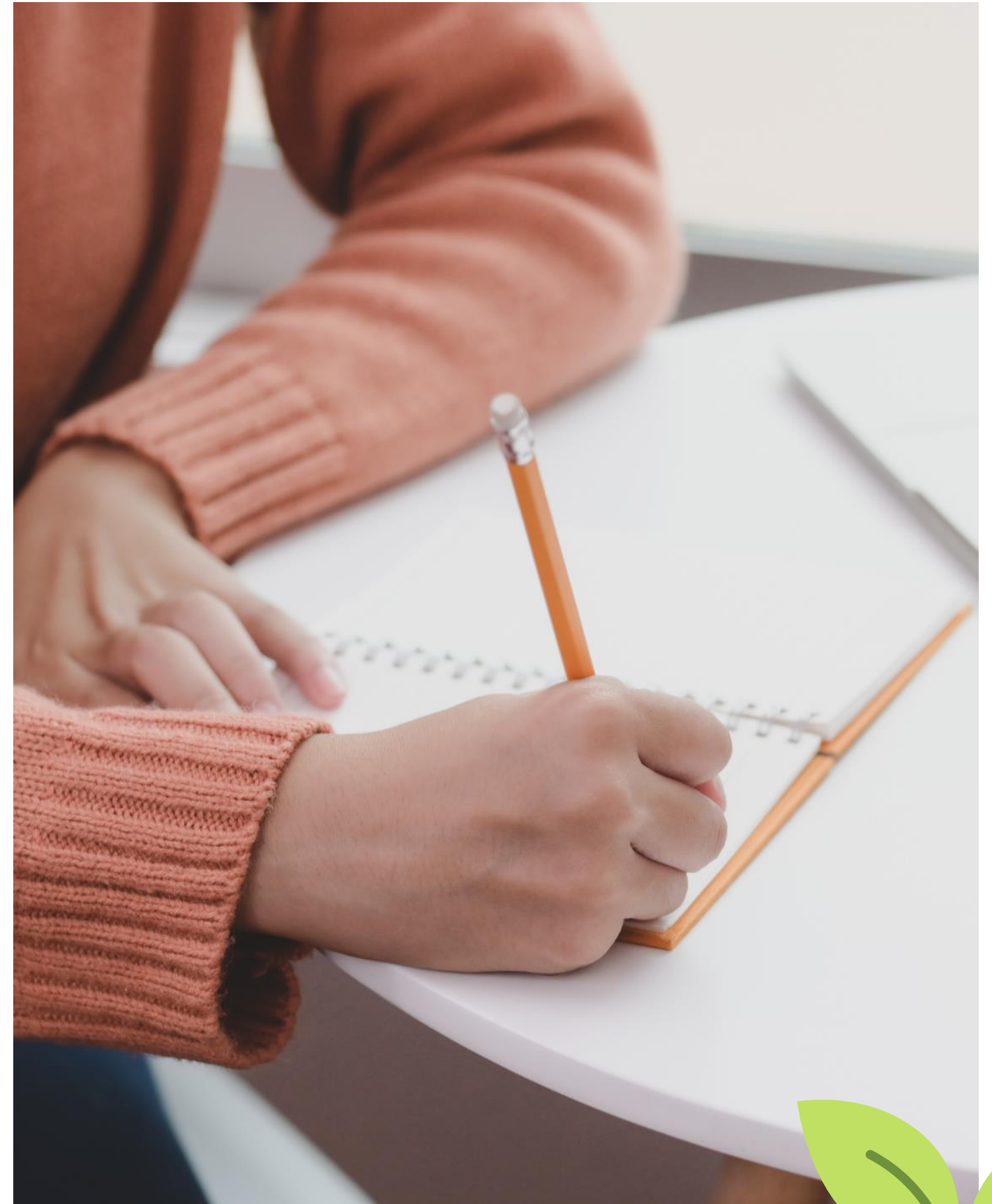
- Arviointi perustuen taitotasoihin arvosanojen sijaan? Opettajat tarvitsevat tukea eurooppalaisen viitekehyksen käyttöön.
- Kielten opiskelun monipuolisuus ja kieltenopiskeluun kannustaminen – voiko arvioinnilla tukea tätä?
- Monikielisen oppijan arvioinnin kehittämistarpeet
- Kielitietoinen opetus ja sen jalkauttaminen, esim. s2-opettajien ja aineenopettajien samanaikaisopetuksessa ja muussa yhteistyössä
- Kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvät asenteet ja ideologiat yhteiskunnassa: esim. kielen asema ja sen heijastuminen opetukseen ja arviointiin?

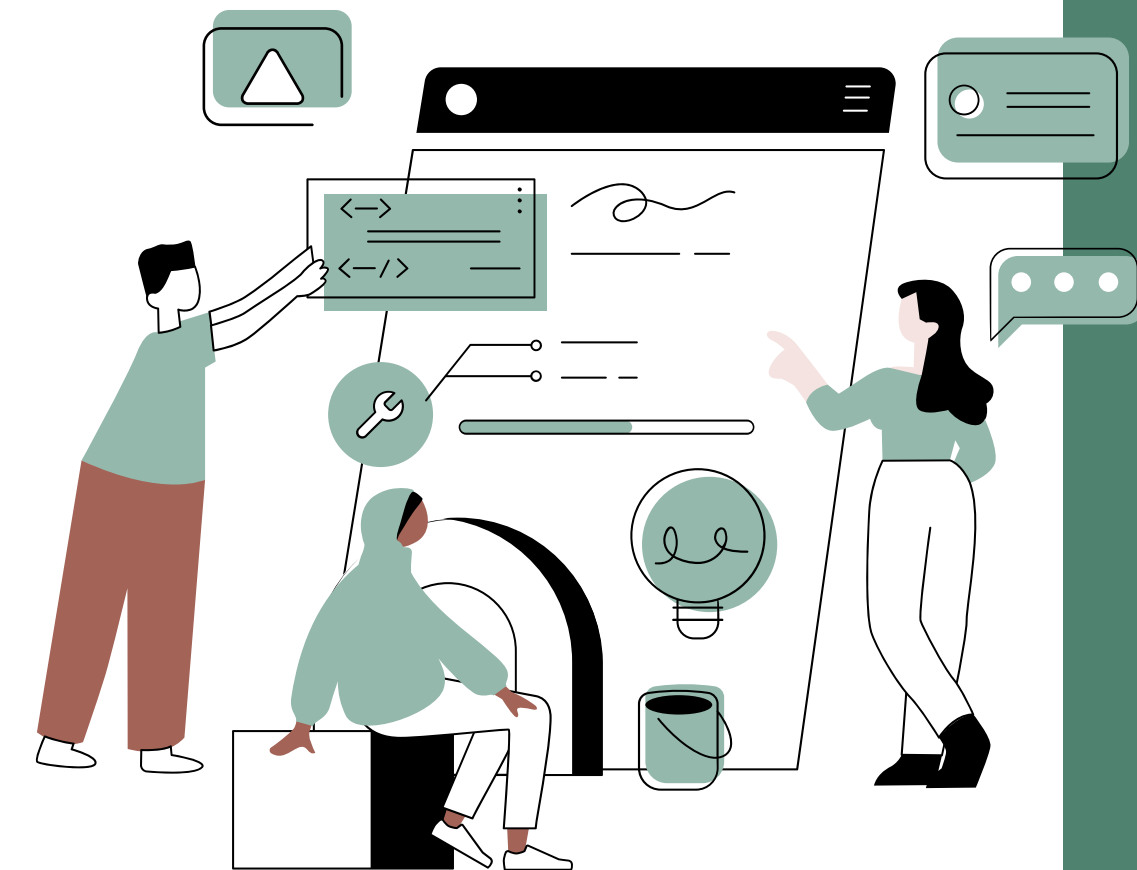
Lukio, kielet ja arviointi

- Lukion arki vs. yo-kokeet --> mikä lukioarviointia ohjaa?
- Mahdollistaako ylioppilastutkinto rakenteena opiskelijan oman kielitaidon osoittamisen?
- Kielten taitotasopohjainen arviointi; kieliprofiili ja kieli-CV uuden arviointikulttuurin alueina?
- Suullisen kielitaidon arviointi kielten ylioppilaskokeeseen: tutkimusta ja kehittämistyötä tehdään, esim. DigiTala-hanke

Ammatillisen koulutuksen näkökulmia arviointiin

- Ammatillinen koulutus tarvitsee huomiota esim. keskusteluissa ja tutkimuksessa
- Ammatillisen koulutuksen opettajien kielitietoisuuden lisääminen
- Millaisilla kieli- ja tekstitaidoilla ammatillisesta koulutuksesta lähdetään työelämään ja jatko-opintoihin?
- Opiskelijoiden omien äidinkielten huomioiminen osana ammattitaitoa?
- Ajankohtaista: ammatillisella toisella asteella yhteisissä tutkinnon osissa otettu 1.8.2022 käyttöön uusi, yhtenäinen osaamisen arvioinnin arviointikriteeristö

Korkeakoulutuksen näkökulmia kieliin ja arviointiin

- Arviointi digitaalisessa ympäristössä ansaitsee enemmän keskustelua ja linjauksia
- Tekoälyn vaikutus arviointikulttuuriin?
- Opettajankoulutuksessa tärkeää
  - korostaa formatiivisen arvioinnin merkitystä
  - lisätä kielitietoisen opetuksen sisältöjä
- Arviointi puhuttaa: esim. todistusvalinnan pisteytystaulukot muutoksessa tällä hetkellä

Monikielinen työelämä ja arviointi

- Kielitaidon arviointi rekrytointitilanteissa: kuka arvioi ja millaisella osaamisella?
- Millainen yhteys kielitaidoilla on työelämässä etenemiseen, osallisuuteen ja ammattitaidon arvostukseen? Kuka nähdään osaajana?
- Kielitietoista monikielisestä viestinnästä työyhteisöissä jo kertynyt hyvin tietoa ja käytännön kokemusta --> nyt pitäisi verkostoitua, jakaa ja koetella käytänteitä, rohkaista muita ja toimia.
- Muutamia hyviä toimintatapoja ja malleja:
  - <https://www.kielibuusti.fi/fi/tyoyhteisot>
  - Moninaisesti parempi -hanke ja "Rekrytoimme moninaisuutta": <https://kotoutuminen.fi/blogi/-/blogs/rekrytoimme-moninaisuutta>

**Koontia Kieliparlamentin
2023 keskusteluista:**

Minne menet, arviointi?

Koontia: ajankohtaisia näkökulmia kieliin ja arviointiin

- Nyt ja tulevaisuudessa:
  - Tekoäly haastaa mutta tarjoaa myös mahdollisuuksia opetukseen ja arviointiin
    - tarvitaan säännöllistä koulutusta, materiaaleja, tietoa ja eettistä pohdintaa
    - Keskusteluun mukaan kielten ja viestinnän asiantuntijat
  - Yhteiskunnan monikielisyys:
    - monikielisen oppijan arviointi
    - arvioinnin näkökulmat myös vähemmistökielten kontekstissa tärkeitä
    - opettajien kielitietoisuuden sekä kielitietoisen opetuksen ja arvioinnin edistäminen
  - Suullisen kielitaidon arviointi
  - Uudenlaiset arviointikäytännöt ja -kulttuurit, esim. dynaaminen arviointi
  - Keskeistä tehdä läpinäkyväksi opettajien yhteistyötä myös arvioinnin osalta

Koontia: Minne menet, arviointi?

- Elämme jatkuvan osaamispuheen ja arvioinnin alaisina.
- Arvioinnin oltava oppilasta/opiskelijaa arvostavaa, omakohtaista, refleksiivistä ja taitoja korostavaa.
- Arvioinnin ja opetuksen suunnittelu ja toteuttaminen ovat yhtäaikaista toimintaa.
- Arviointi on henkilöstön työväline, joka auttaa suuntaamaan ja kehittämään koulutusta, opetusta ja ohjausta.
- Ouakrim-Soivio: Mitä muutos arvioinnissa tarkoittaa opettajan arviointiosaamisen kannalta?
- Pohdittavaksi: "Arvioinnin yhteiskunnallinen ja laillinen näkökulma unohtuu usein. Voisiko kielen opiskelun arviointia verrata johonkin muuhun ilmiöön, jolla voi olla yhtä mittavat vaikutukset ihmisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin?"

Lisätietoja

Luettavaa:

- Kieliparlamentin materiaaleja: <https://r.jyu.fi/kieliparlamentti2023>
- Kieli, koulutus ja yhteiskunta -verkkolehti: toukokuun teemanumero arvioinnista ilmestynyt 10.5.2023: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2023>
- AFinLA-teema: nro 15 (2023): Kielenoppimista tukeva arviointi: <https://journal.fi/afinla/issue/view/9173>
- OPH:n tuore julkaisu: Kuukka, Rapatti & Reiman (toim.) (2023). Kielitaidon kehittymistä edistämässä — S2-oppimäärää opiskelevan oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi: <https://verkkokauppa.oph.fi/sivu/tuote/kielitaidon-kehittymista-edistamassa/4840902>
- Atjonen, P. (2023). Formatiivinen arviointi perusopetuksessa. Itä-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4784-0>
- Vesalainen, M. & Huhtala, A. (2018). Arviointi muutoksessa myös kielenopetuksessa? Opettajien ja opettajaksi opiskelevien käsityksiä arvioinnista. Yliopistopedagogiikka 2018 (25) 1, 5-29.

Kieliverkosto:

- Liity sähköpostilistalle: <http://lists.jyu.fi/mailman/listinfo/kieliverkosto>
- Lue Kieli, koulutus ja yhteiskunta -verkkolehteä: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals>
- Seuraa tiedotusta, tule tapahtumiin: www.kieliverkosto.fi
- Seuraa ja keskustele Twitterissä: @kieliverkosto
- Kuuntele Puhutaan kielikoulutuksesta! –podcastia: Podcastin 1. kausi julkaistu keväällä 2022, 2. kausi syksyllä 2022.
- Aktivoitu sidosryhmässäsi: Välitä tärkeitä kentän kuulumisia ohjausryhmässä vaikuttavalle sidosryhmäsi edustajalle ja pyydä häneltä Kieliverkoston kuulumisia.
- Ota rohkeasti yhteyttä: Ehdota yhteistyötä, kirjoita verkkolehteen, välitä tiedotettavaa, anna palautetta! kieliverkosto@jyu.fi

Kieli, koulutus ja yhteiskunta – toukokuu 2023

Teema: Kielen ja vuorovaikutuksen arviointi muutoksessa

ARVIOINTIA

JA SITTEN OLISI
VIELÄ TÄMÄ
KIELITÄIDON
ARVIOINTILOMAKE...

SIINÄ ON SE
ONGELMA, ETTÄ
LÄHETTIVÄT SEN
YHTIÖN PÄÄ-
TOIMIPAIKASTA...

Kuva: Linda Saukko-Rauta, Redanredan Oy

Kieli, koulutus ja yhteiskunta, 14(3)

**Lisää
arviointiteemoja
10.5.2023
ilmestyneessä Kieli,
koulutus ja
yhteiskunta
-verkkolehdestä**

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals>

KIITOS!

www.kieliverkosto.fi

kieliverkosto@jyu.fi

@kieliverkosto